

IN DEN ZEVENDEN HEMEL.

DOOR

A. A. NIJLAND.

De aarde is de spil, waarom alles draait. Geldt deze uitspraak ook thans nog in figuurlijken, eeuwen lang gold ze bovendien in letterlijken zin. Aristarchus in de derde eeuw voor Christus, en Galileï meer dan 1900 jaren later werden voor den rechterstoel gedaagd, omdat zij de aarde een beweging dorsten toeschrijven. Op gezag van Hipparchus, Ptolemaeus, Aristoteles, Eudoxus en anderen bleef de meening heerschen, dat onze aarde stil stond in het midden des heelals, en dat zon en maan en planeten als zoovele trawanten zich om haar bewogen, elk in eigen hemel, in eigen „sfeer”.

Sommigen dachten zich deze sferen van kristal, zoo helder, dat men er alles door heen zien kon. Bij het rondwentelen schoven de kristallen schalen over elkaar en brachten een verrukkelijk schoone, hemelsche muziek voort, de „harmonie der sferen”, ongelukkig, aldus Cicero, voor de „mortales” onhoorbaar, om dezelfde reden, als waarom bewoners van het Nijldal het voortdurende ruischen van den stroom niet hooren.

't Is naar een dezer hemelen, en wel naar den zevenden, dat ik u, lezer, uitnoodig, een reisje met mij te maken. Van binnen naar buiten tellende, had men volgens de begrippen der ouden achtereenvolgens de sferen van Maan, Zon, Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus, terwijl de achtste sfeer het regelmatig rondwentelende gewelf vormde, waaraan alle vaste sterren onbeweeglijk waren vastgehecht.

Al hebben wij thans geheel andere voorstellingen van den bouw des heelals, toch blijft ook voor ons een tocht naar Saturnus een reis naar den zevenden hemel. Wij weten dat Mercurius den kleinsten kring om de zon beschrijft, dan komt Venus, dan onze aarde, daarop volgt Mars, dan een wereld, nu reeds met 322 asteroïden bevolkt, vervolgens Jupiter, Saturnus, Uranus en eindelijk Neptunus.

Vóórdat we de reis naar het verre gewest aanvaardden, dienen we ons eenig begrip te vormen van den toestand, waarin we verplaatst zullen worden.

Nauwelijks had een Middelburger brillenslijper in het begin der 17e eeuw den kijker uitgevonden, of Galileï richtte reeds het nieuwe instrument, dat de astronomie zulk een geweldige schrede vooruit zou brengen, op de planeten en dat met onverwacht succes. Hij ontdekte de vier manen van Jupiter, de schijngestalten die de twee zoogenaamde binnenplaneten, Mercurius en Venus, kunnen aannemen, vlekken op de zon, en bergen op de maan. Ook Saturnus werd met het gewapend oog onderzocht en bleek een zeer vreemden